

הרעיון של השמדת ישראל היה קיים בתפיסה האידיאולוגית של תנועת החמאס עוד מראשית ימיה, ואף מצא ביטוי לכך במסמך היסוד שלה, 'אמנת חמאס', משנת 1988. אולם, חמאס הייתה מודעת למגבלותיה הצבאיות והמדיניות, ולכן נושא "השמדת ישראל" נותר בגדר חזון עתידי. גישה זו הייתה הדומיננטית בתנועה והכתיבה את דרכי התנהלותה מול ישראל שהתבטאה בסבבי לחימה מוגבלים בהיקפם ובמטרותיהם.

לאחר מבצע "שומר החומות" (שכונה בידי חמאס 'סיף אלקדס' – "חרב ירושלים") במאי 2021, החל שינוי בגישת חמאס, כאשר התגבשה ההכרה כי השמדת ישראל הפכה למטרה שניתן להשיגה בטווח הקרוב. השינוי ניכר גם בשורה של התבטאויות פומביות של מנהיגי חמאס – התבטאויות שהיו מוכרות כמוכן בישראל, אך נתפסו, ככל הנראה, כהתפארויות שווא.

במהלך מלחמת חרבות ברזל, נתפסו מסמכי שלל רבים במסגרת התמרון הצבאי ברצועת עזה. מתוך מסמכים אלו אנו למדים כי לצד ההתבטאויות הפומביות, החלה להתגבש תפיסה מעשית של התוכנית להשמדת ישראל, שהיוותה שינוי מהותי באסטרטגיה של חמאס עד אז.

الأخ القائد المجاهد:
من أجل تحقيق هذه الأهداف الكبيرة والتي سنغير بها وجه الكون بإذن الله فنحن في أمس الحاجة لدعم مالي مقداره عشرون مليون شهرياً ولجنة عامين، أي ما يعادل خمسمائة مليون دولار في العامين، ونحن نثق أننا وإياكم من نهاية هذين العامين أو خلالهما إذا قدر الله سننجز هذا الكيان المسخ، وسنغير وإياكم وجه المنطقة وننهي بحول الله هذه الحقبة السوداء من تاريخ أمتنا...

איגרת מסנוואר, דף ועיסא לקאא'ני, 5 ביוני 2021

כבר ביוני 2021 פנו ראשי חמאס – יחיא סינוואר, מחמד דף וסגנו מרואן עיסא – אל מפקד כח קודס האיראני, אסמאעיל קאא'ני. הם ביקשו את הסיוע הכספי של משמרות המהפכה בסך 500 מיליון דולר למשך שנתיים, והוסיפו "אנחנו בטוחים שאנחנו ואתם, בתום השנתיים האלה או במהלכן, אם ירצה האל, נעקור את הישות המעוותת הזו, ואנחנו ואתם נשנה את פני האזור..."

בספטמבר של אותה השנה התקיימה בעזה ועידה בשם "הבטחת אחרית הימים – פלסטין לאחר השחרור" ובה השתתפו בכירי התנועה וכן בכירים מארגוני טרור נוספים. מטרת הוועידה הייתה להיערך לניהול עתידי של 'מדינת פלסטין' בתחומים השונים, לאחר 'שחרורה' מידי ישראל. בתום הוועידה פורסמה רשימת רעיונות לפעולה לאחר השמדת ישראל – הגדרת הנהגת המדינה עד לקיום בחירות, תכנון המנגנונים לניהול המטבע והמשאבים הכלכליים של ישראל המושמדת, קריאה להכנת מדריך להשבת הפליטים הפלסטינים, המלצה לגיבוש כללים להתנהלות עם היהודים שיוותרו בארץ ועוד.

באגרת שכתב סינוואר לאסמעיל הנייה, שהיה ראש הלשכה המדינית של חמאס, ביוני 2022, הוא פירט את התרחישים השונים במסגרתם עתידה חמאס לפעול כנגד ישראל:

תרחיש המערכה האסטרטגית הגדולה – התרחיש המועדף על חמאס, שיביא להשמדה מלאה של ישראל. הוא יתאפשר אם תהיה השתתפות צבאית של כל מרכיבי ציר ההתנגדות, למעט איראן – השתתפות מלאה של חיזבאללה, השתתפות חלקית של כוחות הציר שנמצאים בסוריה, תימן ועיראק, וכן פלישות פדאיון מירדן והשתתפות פעילה של פלסטינים ביהודה ושומרון ובפנים הארץ.

תרחיש מערכת הביניים – שיגרום נזק משמעותי לישראל, ינתק מעליה את יהודה ושומרון ויביא לשחרור האסירים. תרחיש זה יובל ע"י חמאס, חיזבאללה ישתתף באופן חלקי, וכוחות אחרים של הציר יסייעו גם הם.

התרחיש השלישי, המינימאלי מבחינת חמאס, בו ישתתפו באופן פעיל רק כוחות חמאס, ובהמשך יצטרפו אליו כוחות נוספים של 'ציר ההתנגדות' ופדאיון מירדן ומסוריה. לפי תפיסתו של סינוואר, יציאה לפעולה במסגרת תרחיש זה לא הצריך אישור של המנהיג העליון של איראן, אלא רק הסכמה של מזכ"ל חיזבאללה, חסן נסראללה, שכוחות חמאס יפעלו כנגד ישראל מתוך שטחי לבנון.

מסמכי שלל נוספים שנתפסו, מעידים כי התרחישים השונים אכן הוצגו בידי הניה לנסראללה, שהביע תמיכה בתרחיש הראשון של המערכה האסטרטגית הגדולה, וטען כי מדובר בתרחיש מציאותי ואפשרי. הוסכם כי הנושא יוצא בפני מנהיג איראן ח'אמנאי.

ביוני 2023 ביקרה באיראן משלחת של חמאס, בהובלת אסמאעיל הניה וצאלח אלעארורי, וקיימה פגישות עם בכירי המשטר, ובראשם ח'אמנאי. לפי מסמך שסיכם את הביקור ונתפס במהלך התמרון, הניה הדגיש כי רצועת עזה היא "בסיס ההתנגדות", וכי בחמאס ערוכים למערכה החדשה נגד ישראל והם יתייצבו בראש המערכה. לפי הפרוטוקול, האיראנים הביעו תמיכה ביכולות "ההתנגדות" לנוכח "חולשת" ישראל. נשיא איראן, אבראהים ראסי, אמר כי "ההתנגדות הפכה חזקה יותר מאי פעם, ואילו ישראל חלשה יותר מאי פעם". מפקד משמרות המהפכה, חסן סלאמי, ציין כי האיראנים רואים "סימנים ואפשרות להסרת ישראל מעל המפה" וטען כי מצבה של חמאס "טוב יותר מאשר של הכיבוש, ויכולות ההתנגדות הולכות ומתעצמות באופן שידחק את ישראל לפינה בהדרגה".

לסיכום, ניכר כי רעיון השמדת ישראל לא היה תפיסה אידיאולוגית כללית בחמאס, אלא תוכנית פעילה אליה ניסו מנהיגי התנועה להוביל. מתקפת הפתע אליה יצאה חמאס ב-7 באוקטובר 2023 אמורה הייתה להיות השלב הראשון בתוכנית רחבת היקף של חמאס להשמדת ישראל כולה, גם אם בשלבים ולא באופן מיידי. כוחות צה"ל לוחמים בדבקות ובנחישות כנגד מחבלי החמאס זה למעלה משנה וחצי, במטרה לפרק את תשתיות ארגון הטרור ולהשיב את החטופים – במטרה להגן על מדינת ישראל ועל אזרחיה ולמוטט את הארגון הפועל להשמדתה.

חיסול ראשי ארגוני הטרור המזכרים במאמר

